

Balans

CBN over begrip consortium

Auteur(s): Stefaan Van
Crombrugge

Editie: 769 p. 3

Publicatiedatum: 30 september 2016

CBN over begrip consortium

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft onlangs een kort ontwerpadvies gepubliceerd over de gevolgen van de bepaling van artikel 1401, 5 van het Burgerlijk Wetboek voor de beoordeling of er sprake is van een consortium (Ontwerpadvies van 15 juni 2016 - Consortium - Lidmaatschapsrechten artikel 1401, 5 BW). Het ontwerpadvies komt er uiteindelijk op neer dat die bepaling geen invloed heeft op het consortiumbegrip. Maar de Commissie doet terloops wat algemene uitspraken over de wettelijke vermoedens van bestaan van een consortium. En dat maakt het ontwerpadvies ook op algemeen gebied interessant.

Artikel 1401, 5 BW is een huwelijksvermogensrechtelijke bepaling : "Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijging : de lidmaatschapsrechten verbonden aan gemeenschappelijke aandelen in vennootschappen waarin alle aandelen op naam zijn, indien die toebedeeld zijn aan of ingeschreven zijn op naam van één echtgenoot alleen".

Het probleem bestaat er dus in te Boekhoudrechtweten of aandelen die gemeenschappelijke eigendom zijn van twee echtgenoten, maar die toebedeeld zijn aan of ingeschreven zijn op naam van één echtgenoot, al of niet voor de helft moeten worden meegeteld bij het eigen aandelenbezit van de andere echtgenoot, om te zien of laatstgenoemde kan worden geacht de centrale leiding over twee of meer vennootschappen te hebben.

Consortiumbegrip en wettelijke vermoedens

Er is een consortium wanneer een vennootschap enerzijds, en één of meer andere vennootschappen naar Belgisch of naar buitenlands recht anderzijds, die geen dochtervennootschappen zijn van elkaar, noch dochtervennootschappen zijn van één en dezelfde vennootschap, onder centrale leiding staan (art. 10, § 1 W.Venn.).

De wet voorziet in vermoedens van het bestaan van een centrale leiding, waarbij de Commissie wel benadrukt dat er ook sprake kan zijn van een centrale leiding *zonder* dat aan deze wettelijke vermoedens voldaan is.

* Er is een *onweerlegbaar vermoeden* dat vennootschappen onder centrale leiding staan (1) wanneer de centrale leiding voortvloeit uit tussen deze vennootschappen gesloten

overeenkomsten of uit statutaire bepalingen, of (2) wanneer hun bestuursorganen voor het merendeel bestaan uit dezelfde personen (art. 10, § 2 W.Venn.).

Bij dit tweede geval doet de Commissie een belangwekkende algemene uitspraak. Wanneer een bestuurder van een vennootschap een rechtspersoon is, moet deze laatste een vaste vertegenwoordiger benoemen, die belast wordt met de uitvoering van de bestuursopdracht in naam en voor rekening van de rechtspersoon (art. 61, § 2 W.Venn.). Deze vaste vertegenwoordiger zal uitsluitend de rechtspersoon vertegenwoordigen, zonder dat er sprake is van een indeplaatsstelling.

Deze formulering is wat raar, maar met een voorbeeld maakt de Commissie wel duidelijk wat zij bedoelt. Vennootschap Z1 is bestuurder in vennootschap X, met als vaste vertegenwoordiger de natuurlijke persoon H. Vennootschap Z2 is bestuurder in vennootschap Y en heeft als vaste vertegenwoordiger eveneens de natuurlijke persoon H. De aanwezigheid van H in de bestuursorganen van X en Y kan niet bijdragen tot de vervulling van het wettelijk vermoeden van centrale leiding : H vertegenwoordigt telkens een andere rechtspersoon; hij komt niet in de plaats van de respectievelijke vennootschappen Z1 en Z2.

* Er is een *weerlegbaar vermoeden* dat vennootschappen onder centrale leiding staan, wanneer de meerderheid van de aandelen worden gehouden door dezelfde personen, behoudens wanneer deze aandelen worden gehouden door overheden; de bepalingen van artikel 7 W.Venn. zijn van toepassing (art. 10, § 3 W.Venn.).

De Commissie stelt vast dat deze wettelijke bepaling niet verwijst naar de stemrechten verbonden aan de aandelen, maar naar de vermogensrechtelijke aspecten van het aandelenbezit. Klaarblijkelijk gaat zij ervan uit dat de verwijzing naar artikel 7 W.Venn., waarin er wel naar stemrechten wordt verwezen, niet tot een andere conclusie leidt.

Deze zienswijze lijkt ons correct. De wetsebepaling over de controle (art. 5 W.Venn.), waarbij artikel 7 W.Venn. aansluit, heeft het wel degelijk voortdurend over het bezit of de uitoefening van stemrechten; de wetsebepaling over het consortium spreekt daarentegen enkel over het houden van aandelen (art. 10, § 3, al. 1 W.Venn.). Wanneer de wet in de bepalingen over het controlebegrip met de stemrechten van stemgerechtigde aandelen rekening houdt, dan lijkt dat overigens te zijn om het controlebegrip uit te breiden, niet om het te beperken.

Toepassing

Op basis van dit inzicht in het weerlegbare vermoeden van artikel 10, § 3 W.Venn. komt de Commissie dan tot de oplossing van de concrete vraag of artikel 1401, 5 BW invloed heeft op de beoordeling of er sprake is van een consortium. Zij beantwoordt die vraag ontkennend.

De bepaling van artikel 1401, 5 BW heeft vermogensrechtelijk geen gevolgen, maar regelt uitsluitend de lidmaatschapsrechten, waaronder de stemrechten verbonden aan aandelen. Zij heeft bijgevolg geen invloed voor wat de voormelde wettelijke vermoedens betreft. De Commissie herhaalt ook nog eens dat er ook sprake kan zijn van de aanwezigheid van een centrale leiding *zonder* dat een van deze wettelijke vermoedens aanwezig is.

Voorbeeld

De Commissie sluit haar ontwerpadvies af met een voorbeeld. A die volgens het wettelijk stelsel gehuwd is met B, heeft alle aandelen van BVBA Y in exclusieve eigendom; hij heeft 40 procent van de aandelen van BVBA X in exclusieve eigendom. 35 procent van de

aandelen van BVBA X behoort tot het gemeenschappelijk vermogen van A en B, maar staat in het aandelenregister ingeschreven op naam van B.

Hoewel de aandelen die behoren tot het gemeenschappelijk vermogen van A en B, ingeschreven zijn in het aandelenregister op naam van B, en de lidmaatschapsrechten dus op grond van artikel 1401, 5 BW eigen goederen zijn van B, geldt toch het weerlegbaar vermoeden dat BVBA X en BVBA Y onder centrale leiding staan.

Eventuele opmerkingen bij dit ontwerpadvies kunnen tot uiterlijk 19 oktober 2016 (17.00 u) bij de Commissie worden ingediend, ofwel per brief (Commissie voor Boekhoudkundige Normen, City Atrium, Vooruitgangstraat 50, 1210 Brussel) ofwel per e-mail (cnc.cbn@cnc-cbn.be).